

PROKURATUUR

Maret Maripuu
Sotsiaalkindlustusamet
Paldiski mnt 80
15092, Tallinn
info@sotsiaalkindlustusamet.ee

Teie: 11.10.2026 nr 1-13/24176-1

Meie: 27.10.2026 nr RP-6-1/26/9541-2

Prokuratuuri arvamus lastega töötamise teabematerjali projektile

Lugupeetud Sotsiaalkindlustusameti peadirektor

Prokuratuur tänab võimaluse eest anda arvamus lastega töötamise teabematerjali projektile.

Prokuratuur toetab LasteKS-i ning KarS-i koostoimest tulenevat lastega töötamise piirangut kui efektiivset laste turvalisust ning heaolu kaitsvat meetet. Sotsiaalkindlustusameti soov avaldada teabematerjal, mis abistaks selle piirangu paremat rakendamist ning aitaks vältida olukordi, kus kontrollikohustus on jäetud järgimata, toetab kõnealuse meetme tõhusust.

Teabematerjali projekti praegune sõnastus toob välja arvukalt sellised asjaolusid, mis piirangu kontrollimise kohustust iseenesest ei välista (nt see, kui kontrollitava isiku ametinimetust ei viita seosele lastega, organisatsiooni põhitegevus pole suunatud lastele, lastega tegelemise osakaal kontrollitava isiku tööülesannetest on väike, lastega kokku puutumise regulaarsus on madal, lapsega kokkupuutel viibib kontrollitava isiku juures ka teine täiskasvanu). Kuna teabematerjali üheks eesmärgiks ongi vältida olukordi, kus kontrollivajadus on tegelikult olemas, aga mõne levinud eksiarvamuse tõttu kontrolli ei tehta, siis on selline ülevaade ilmselt põhjendatud.

Mõnevõrra vähem on materjalis selgitatud, milliste asjaolude esinemisel kontrollikohustus puudub. Üldjoontes selgitatakse, et kohustuse olemasolu hindamisel tuleb lähtuda inimese tegelikest tööülesannetest ja lapsega kokkupuute olemusest.

Seda, millal kontrollikohustus puudub, on selgitanud seadusandja ning kohus. Nii KarS-i muutmise seadusega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu seletuskirjas (RT I 13.12.2013,5) kui lastekaitse seaduse eelnõu seletuskirjas (RT I, 06.12.2014, 1) on nt rõhutatud, et seadusandja tahe ei ole kindlasti olnud kontrolli laiendada „isikutele, kes tööülesannete täitmisel teiste hulgas ka lapsi teenindavad (müüjad, juuksurid, bussijuhid jne).“.

Kohtupraktika kohaselt (vt nt TlnHKo 09.10.2024, 3-24-1142/7) tuleb hinnata, kuivõrd vahetu on vaidlusaluse isiku kokkupuude lastega ning kuivõrd haavatavas olukorras kõnealune laps kokkupuutel kontrollitava isikuga on. Niisiis on kohus andnud suunise, et kui kokkupuude pole piisavalt vahetu ning laps pole haavatavas olukorras (nt laps on reisija bussis või ostja kaupluses), siis kontrollikohustus puudub.

RIIGIPROKURATUUR

Wismari 7 / 15188 TALLINN / 694 4400 / info@prokuratuur.ee / www.prokuratuur.ee
Registrikood 70000906

Et teabematerjal võimaldaks kohustatud isikul korrektselt eristada kontrollikohustuse alla kuuluvaid lapsega töötavaid isikuid (LasteKS § 18 lg 2) ning kõiki töös lastega kokkupuutuvaid isikuid, oleks otstarbekas materjalis ka seda küsimust praegusest rohkem avada. Näiteks on Prokuratuuri hinnangul küsitav, kas materjalis toodud kolm kontrollküsimust (*„Kas teenust osutatakse lapsele? Kas ülesanded eeldavad lapse /---/ teenindamist? Kas kokkupuude tuleneb töö olemusest, mitte ei ole üksnes juhuslik?“*) välistaks „müüja“ või „bussijuhi“ töökoha.

Teabematerjali eesmärgiks on vältida olukordi, kus kontrolli tegemise kohustust kandev isik arvab ekslikult, et lastega töötamise piirangu kontrollimise kohustust ei ole. Niisamuti oleks Prokuratuuri hinnangul aga materjaliga tarvilik vältida ka olukordi, kus lastega töötamise piirangut kontrollitakse isikute osas, kelle osas seda tegelikult vaja kontrollida ei ole.

Teabematerjalis on ka mõned tarbetud kordused. Nii on dokumendis kokku neljal korral rõhutatud, et kontrollikohustuse olemasolu hindamisel ei piisa kontrollitava isiku ametinimetusest lähtumisest. Samuti on kahel korral märgitud, et kontrollikohustust ei välista see, kui hinnatava isiku juures viibib teine täiskasvanu.

Ettevaatlik tasub olla seadusesätete ümber sõnastamisel. Teabematerjali kohaselt vastutab kontrolli tegemise eest „tööandja või muu lastega töötamist võimaldav organisatsioon“, LasteKS § 20 lg 3 sätestab, et piirangutest kinnipidamist on kohustatud kontrollima „lapsega töötamist võimaldav isik või vastava tegevusloa väljastaja“.

Materjali selles osas, mis avab, et kui lastega töötamise piiranguga inimesele võimaldatakse lastega töötamist või kontrollikohustust jäetakse süstemaatiliselt täitmata, võib tegemist olla väärtetega, oleks Prokuratuuri hinnangul ilmselt otstarbekas teha otseviide karistusseadustiku vastavale sättele st KarS §-le 179¹.

Prokuratuur tänab teabematerjali koostamise eest ning toetab selle abil lastega töötamise piirangu rakendamise praktika ühtlustamist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Astrid Asi

riigi peaprokurör